

Nulägesbeskrivning

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Geografiskt läge och befolkning	3
1.2 Näringsliv och infrastruktur	5
2. Avfallsmängder	5
2.1 Insamlingsystem och aktörer	6
2.1.1 Kommuner.....	6
2.1.2 Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare.....	6
2.1.3 Producenter.....	7
2.2 Insamling och transport	7
2.3 Avfallsfraktioner.....	8
2.3.1 Industriavfall	8
2.3.2 Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall	8
2.3.3 Latrin	9
2.3.4 Slam.....	10
2.3.5 Farligt avfall.....	10
2.3.6 Grovavfall	10
2.3.7 Småbatterier.....	10
2.3.8 Kompostering	11
2.3.9 Handlatrinbehållare och papperskorgar	11
2.4 Producentansvarsmaterial.....	11
2.4.1 El-avfall	12
2.4.2 Tidningspapper.....	12
2.4.3 Wellpapp- och pappersförpackningar	12
2.4.4 Batterier (tyngre än 3 kg).....	12
2.4.5 Plast-, metall- och glasförpackningar	12
2.4.6 Däck.....	12
2.4.7 Vitvaror.....	12
2.4.8 Bilar.....	13
3. Nuvarande behandling	13
3.1 Hushållsavfall	13
3.1.1 Latrin	13
3.1.2 Slam.....	13
3.1.3 Farligt avfall.....	13
3.1.4 Grovavfall	13
3.1.5 Småbatterier.....	14
3.1.6 Trädgårdsavfall.....	14
3.2 Producentansvarsmaterial.....	14
3.2.1 El-avfall	14
3.2.2 Tidningspapper.....	14
3.2.3 Däck.....	14
3.2.4 Batterier (tyngre än 3 kg).....	14
3.2.5 Glas-, metall-, pappers- och hårda plastförpackningar.....	14
3.2.6 Wellpapp	14
3.2.7 Vitvaror.....	14
3.2.8 Bilar.....	15
3.2.9 Övrigt avfall från industrier och verksamheter.....	15
3.3 Anläggningar för hantering av avfall i Älmhults kommun.....	16
3.3.1 Åskya avfallsanläggning	16
3.3.2 Återvinningscentraler (åvc).....	17

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning 090916

3.3.3 Återvinningsstationer (åvs)	17
4. Producerade nyttigheter	18
4.1 Biogas	18
4.2 Återvinning av näringsämnen	18
4.3 Avfall till materialåtervinning	19
5. Övrig naturresurshushållning.....	19
5.1 Naturgrusuttag	19

1. Inledning

I denna bilaga beskrivs sådana lokala och regionala förutsättningar som har betydelse för avfallshanteringen i Älmhults kommun. Sådana förutsättningar är bland annat:

- Geografiskt läge och befolkning
- Näringsliv och infrastruktur
- Avfallsmängder
- Insamlingsystem och aktörer
- Avfallsbehandling
- Producerade nyttigheter

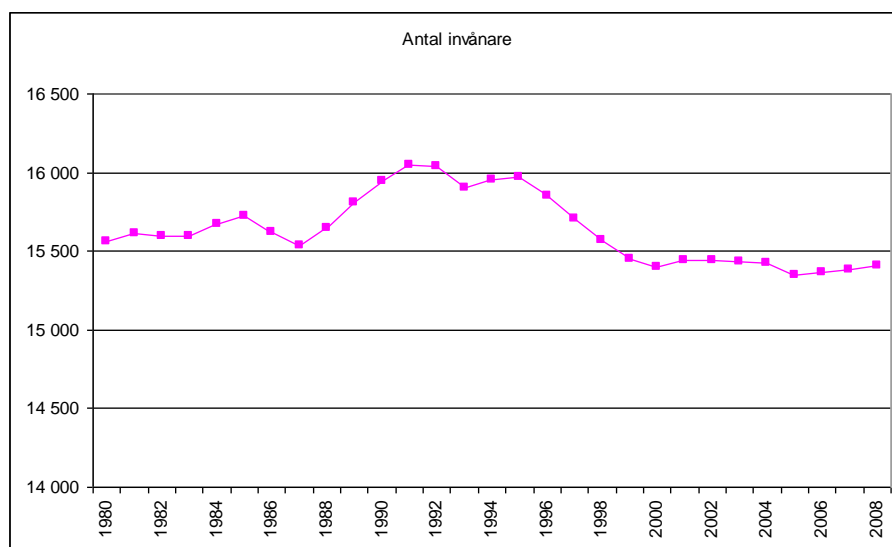
1.1 Geografiskt läge och befolkning

Älmhults kommun bildades år 1971 genom sammanläggning av Älmhults köping, Göteryds kommun, Virestads kommun, Stenbrohults kommun och den del av Ryds köping som var Härlunda församling. Folkmängden i den nybildade kommunen uppgick till 15 289 invånare. Kommunens hittills största folkmängd räknades år 1991 och uppgick då till 16 049. Kommunens folkmängd uppgick 2008-12-31 till 15 411. Cirka 13 % har utländsk bakgrund (17 % i landet). Landarealen är 895 km². Angränsande kommuner är Markaryd, Ljungby, Alvesta och Tingsryd i Kronobergs län, Olofström i Blekinge län samt Osby i Skåne län.

Figur 1 Älmhults geografiska läge i länet och landet (Källa: Länsstyrelsen i Kronobergs län)

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning 090916

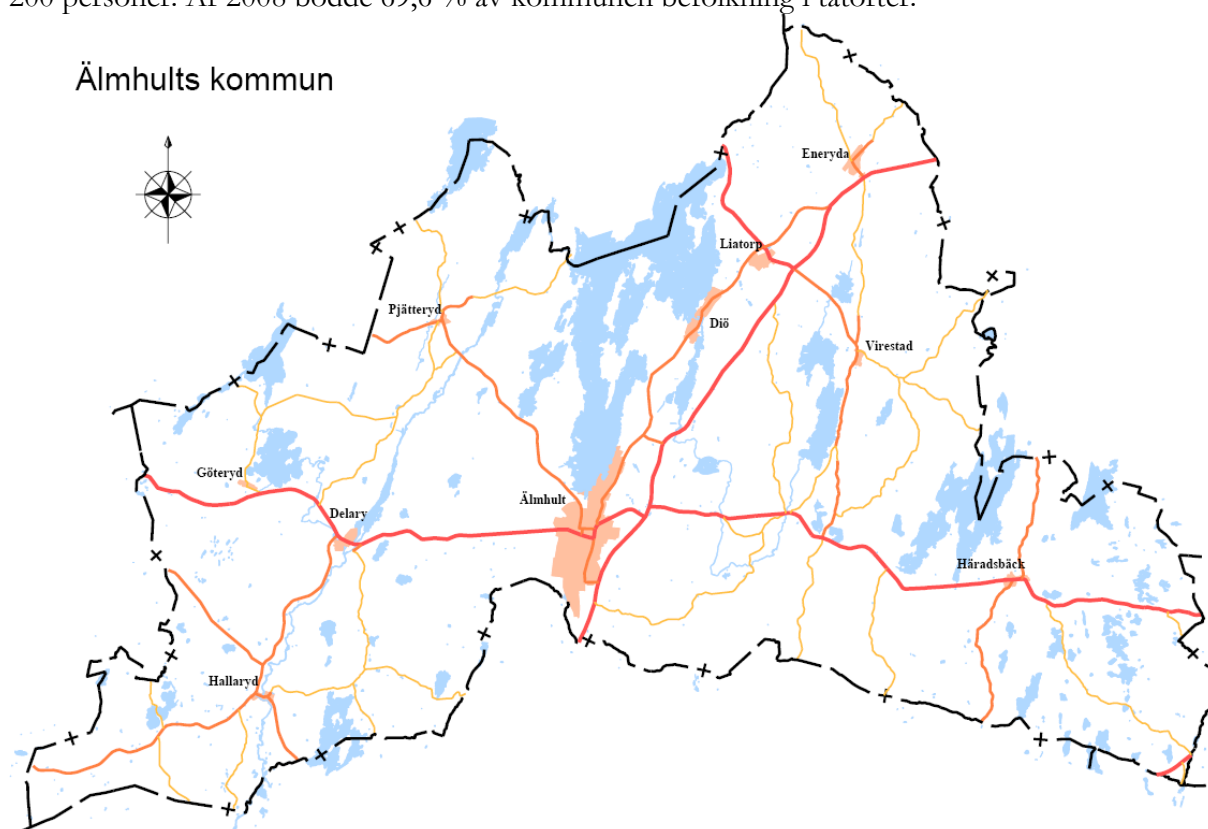
Figur 2 Befolkningsutveckling i Älmhults kommun 1980 - 2008

Ålderssammansättningen i kommunen var år 2008 följande:

Ålder	0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Antal	2 802	1 683	3 761	4 050	3 116	15 411
Andel (%)	18,2	10,9	24,4	26,3	20,2	100

Av siffrorna ovan kan man konstatera att den andel av befolkningen som är 65 år eller äldre utgör 20 % av kommunens befolkning. Motsvarande genomsnittlig siffra för Sverige är 17 %.

Utöver centralorten Älmhult har kommunen 9 orter av vilka Diö, Liatorp, Eneyda och Delary tillsammans med Älmhult uppfyller begreppet tätort, vars kriterier är att folkmängden överstiger 200 personer. År 2008 bodde 69,6 % av kommunen befolkning i tätorter.

Figur 3 Översiktskarta, Älmhults kommun

1.2 Näringsliv och infrastruktur

Kommunen har en relativt väl utbyggd infrastruktur där södra stambanan och riksväg 23 genomkorsar kommunen i nord-sydlig riktning. Länsväg 120 i öst-västlig riktning är också en viktig transportlänk. Kombiterminalen är en av de största i landet. IKEA:s betydelse för kommunens utveckling kan inte nog överskattas och IKEA tillsammans med det för övrigt väl differentierade näringslivet har varit grundläggande för kommunens utveckling. Närheten till Öresundsregionen skapar både in- och utpendling, där inte minst tågen har stor betydelse. Kommunen är rik på sjöar och vattendrag, vilket skapar förutsättningar för bra boendemiljöer.

Älmhults kommuns näringsliv är starkt differentierat. Här finns tillverkande företag inom elektronik, teknik, verkstad, trä, trycksaker mm. Vidare finns grossist-, handels- och serviceföretag inom heminredning, finans, IT, textil, transport, bygg, el, VVS, motor och dagligvaruförsäljning m.m. Totalt finns ca 1 100 företag i kommunen och i genomsnitt var tolfte Älmhultsbo är egen företagare. Flera företag är med europeiska mått mätt medelstora. Många agerar på världsmarknaden som delar av utländska koncerner, med egna dotterbolag i andra länder eller enbart med försäljning av egna produkter. Länets största företag, IKEA, har sitt ursprung i Älmhult med ett 10-tal företag i Älmhult och tillsammans ca 3 500 anställda.

Tabell 1 De största arbetsgivarna 2006 (Källa: Länsstyrelsen)

Arbetsgivare	Tillverkning/Verksamhet	Antal anställda (storleksklass)
Älmhults kommun	Kommunal verksamhet	1 375
Myresjökök AB	Köksinredning	225
IKEA of Sweden AB	Möbelvaruhus m.m.	825
IKEA Svenska AB	Möbelvaruhus m.m.	475
IKEA Svenska Försäljnings AB	Möbelvaruhus m.m.	375
IKEA It AB	Möbelvaruhus m.m.	325
IKEA Communications AB.	Möbelvaruhus m.m.	225
IKEA AB	Möbelvaruhus m.m.	225
Swedwood AB	Möbler	275

Den förvärvsarbetande dagbefolkningen i Älmhults kommun uppgick år 2007 till 9 689 personer. Det sker en omfattande in- och utpendling till kommunen dock med stor övervikt för inpendlingen. Nettopendlingen in till kommunen uppgick år 2007 till 1 939, varav Osby svarade för 878.

2. Avfallsmängder

Avfallshanteringen är en viktig del i samhällets infrastruktur och i samhällets och industrins materialflöde. Det är också en del i samhällets omsättning av råvaror, näringsämnen och energi, liksom en del i samhällets omsättning av näringsämnen och energi för uppvärmning och elförsörjning. I detta avsnitt redovisas kortfattat avfallshanteringen i kommunen med fokus på det avfall och den hantering som kommunen själv ansvarar för. Hanteringen av industriavfall redovisas endast översiktligt då denna hanteras av ett flertal aktörer som inte omfattas av kommunalt ansvar.

Den goda konjunkturutvecklingen under de senaste åren har lett till en ökning av mängden omhändertaget avfall. Motsatt utveckling blev tydlig när lågkonjunkturen kom under 2008. De

införda deponi- och förbränningskatterna på avfall som införts på senare år driver också på övergången till alternativt nyttjande av materialresurser i avfall. Skatten på förbränning av avfall planeras dock avskaffas under år 2010.

Tabell 2 Omhändertaget avfall i Älmhults kommun

	Enhet	2008	2007	2006
Hushållsavfall (kärl- och säckavfall)	ton	3 962	4 058	4 066
Grovavfall	ton	357	372	350
Farligt avfall	ton	128	94	164
Elektronikskrot	ton	209	211	179
Kylmöbler	ton	31	54	43
Slam totalt	m ³	600	1 052	718
Latrin	ton	10	10	10
Brännbar fraktion	ton	466	593	350
Deponi till sortering	ton	1 580	1 288	1 439
Metall	ton	187	183	164
Trä	ton	2 190	2 299	1 776

2.1 Insamlingsystem och aktörer

I miljöbalken och avfallsförordningen föreskrivs att avfall skall hanteras på ett sådant sätt att ingen olägenhet uppkommer från miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Balken föreskriver också att kommunen har ansvaret för att allt hushållsavfall inom kommunen forslas till behandlingsanläggning. För varje kommun skall det också finnas en renhållningsordning som upptar de föreskrifter som skall gälla för bortforsling av hushållsavfall inom kommunen. Ansvaret att omhänderta avfall som uppkommer och säkerställa att det behandlas på ett riktigt sätt har fördelats på olika aktörer.

2.1.1 Kommuner

Varje enskild kommun svarar för att hushållsavfall inom kommunen transporteras till en behandlingsanläggning och att hushållsavfallet återvinns eller bortskaffas. Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Exempel på avfall från hushåll som kan läggas i föreskrivna behållare, såsom husgeråd och dylikt; trädgårdsavfall som uppkommer vid normal skötsel av hyreshus-, villa- och fritidstomter, slam från slamavskiljare och slutna tankar, latrin från torrklosett, jämförligt avfall från industrier, byggplatser, restauranger, skolor, fritidsanläggningar med flera. Kommuner har dessutom ett särskilt ansvar för att hushållsavfall som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning.

2.1.2 Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare

Hushållen har en skyldighet att följa reglerna i de kommunala föreskrifterna om avfallshantering, (se Älmhults kommuns föreskrifter för avfallshantering). Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare (se 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen 1979:1152 samt *Föreskrifter för avfallshantering i Älmhults kommun* för definitioner) skall **sortera ut** följande avfallslag:

- Grovavfall
- Läkemedel
- Icke brännbart avfall
- Matavfall
- Trädgårdsavfall
- Latrin
- Slam

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning 090916

- Farligt avfall
- Producentansvarsmaterial
- Batterier

Hushållen ansvarar för att avfallet lämnas till kommunen eller till de insamlingsystem som producenterna eller fastighetsägarna tillhandahåller för omhändertagande och borttransport.

2.1.3 Producenter

Producenter (de som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning, eller de som i sina verksamheter frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl) ansvarar dels för eget processavfall, men även för förpackningar, returpapper, uttjänta glödlampor och batterier, vissa belysningsarmaturer samt avfall från däck, bilar, elektriska och elektroniska hushållsprodukter. Detta avfall skall sorteras, återvinnas/transporteras/bortskaffas på ett miljömässigt riktigt sätt.

Industriavfall har ingen legal definition; det är det avfall som produceras av industrin men som inte är industrins egentliga produkt. Industrin har ansvaret att transportera bort och omhänderta avfallet på ett miljömässigt riktigt sätt. De allra flesta industrier producerar också hushållsavfall (personalmatsal, papperskorgar och liknande) samt avfall som omfattas av producentansvar. Producenter eller kommunen svarar för att dessa avfallstyper omhändertas på ett korrekt sätt.

2.2 Insamling och transport

Insamling och transport av avfall sammanhänger nära med andra delar av den totala process som avfallshanteringen utgör. På så sätt påverkas insamling och transport av avfall bland annat av hanteringen av avfallet hos avfallslämnarna, den modell för källsortering som används och läget av den plats som avfallet skall transporteras till för behandling och/eller deponering. Andra faktorer som påverkar insamling och transport av avfall är typ av bebyggelseområden samt gatu- och vägnät i hämtningsområdet.

I Älmhult är det kommunstyrelsen som ansvarar för avfallshanteringen som avser hushållsavfall och därmed jämförligt avfall samt hushållens miljöfarliga avfall och handläggningen av dessa frågor sköts tekniska kontoret. Tillsynen över efterlevnaden av lagen och meddelade föreskrifter utövas inom kommunen av Miljö- och byggförvaltningen och inom länet av länsstyrelsen enligt tillämplig lagstiftning, se bilaga 5.

Merparten av Sveriges kommuner (73 procent) anlitar entreprenörer för insamling av hushållsavfallet¹. Älmhults kommun samlar i egen regi in avfall från hushållen. SAKAB är det företag som kommunen anlitar för omhändertagande av kommuninvånarnas farliga avfall (företag omfattas ej). Tömning av slam från slamavskiljare, avloppstankar och minireningsverk utförs på entreprenad av Sita Sverige AB. Älmhults kommun har avtal med Ljungby Energi AB för behandling (förbränning) av hushållsavfall. Under 2009 handlar kommunen upp ett nytt avtal om förbränning av hushållsavfall som ska gälla 2010-01-01 – 2011-06-30. Anbudet ska vara inne 2009-10-19 och kommer därefter att utvärderas innan beslut om behandlingsanläggning kan tas.

---

¹ Avfall Sverige, Rapport 2007:1

Tabell 3 Kommunens avtal inom avfallsområdet

Entreprenör	Delentreprenad	Avtalstid
SITA Sverige AB	Insamling och transport av slam	2009-01-01 – 2012-12-31
SAKAB	Insamling och behandling av farligt avfall	2009-07-01 – 2011-08-31
Ljungby Energi AB	Behandling av hushållsavfall	2006-01-01 – 2009-12-31
Stena Recycling AB	Krossning av trä	2006-11-01 – 2009-10-31 ²

2.3 Avfallsfraktioner

Avfall uppstår överallt i samhället: i hemmen, i industrin, på offentliga platser, på förskolor och på kontor. Kommunerna har ett renhållningsansvar för den delen av avfallet som klassas som hushållsavfall. Övrigt avfall är avfallsinnehavarens ansvar. Källsortering är ett viktigt medel för att bättre kunna ta hand om avfallet och därigenom minska dess mängd och farlighet. Tidigare har avfall till helt övervägande del insamlats och transporterats i blandad form, vilket medfört svårigheter i det efterföljande behandlingssteget.

Hushållsavfall anses till 15-40 procent bestå av restprodukter som är möjliga att återvinna såsom returprodukter genom källsortering. Hushållsavfall kan innehålla miljöstörande eller miljöskadliga produkter som farligt avfall. När det gäller farligt avfall syftar källsortering till att återvinna en så stor del som möjligt för oskadliggörande genom särskild behandling med därför avsedda metoder. Genom källsortering av farligt avfall minskas på så sätt hushållsavfallets farlighet.

Kontors- och affärsavfall innehåller vanligen samma material som hushållsavfall även om viktsproportionerna inte alltid är desamma. Källsorteringens syfte när det gäller kontors- och affärsavfall överensstämmer därför med vad som ovan sagts om hushållsavfall.

Industriavfallets sammansättning varierar i hög grad från industri till industri. Källsortering av industriavfall bör därför utföras med metoder som väljs från fall till fall. I princip är dock syftet med källsortering av industriavfall detsamma som ifråga om hushållsavfall. När det gäller industriavfall föreligger dessutom inte sällan möjligheter att genom källsortering på relativt enkelt sätt återvinna en torr brännbar fraktion ur avfallet. Denna möjlighet bör i så fall beaktas som ett medel att minska den avfallsmängd som går till deponering.

Övriga slag av avfall såsom slam, rens och sand-, park- och trädgårdsavfall, latrin, industrislam, aska, jord- och schaktmassor samt asbest är avfallstyper som kan jämföras med källseparerade avfall och någon ytterligare källseparering är därför inte aktuell. Dessa avfallstyper insamlas och transporteras direkt till behandling eller deponering. Dessutom sker mottagning av läkemedel och kvicksilvertermometrar på apotek, förpackade kanyler på vårdcentral, motorolja, smörjfett och bilbatterier på bensinstation samt färg, lösningsmedel med mera hos färghandeln. I och med att allt fler delar av såväl hushållens som verksamheternas avfall omfattas av producentansvar ställs nya krav på utrymmen för återvinningsstationer. Dessa bör dessutom ligga nära avfallslämnarna.

2.3.1 Industriavfall

Industriavfall transporteras till större delen av entreprenörer och industrierna själva.

2.3.2 Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall

Insamling och transport av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall utförs i egen regi.

² Efter upphandling har ett nytt avtal skrivits, som gäller 2009-11-01 – 2011-07-01.

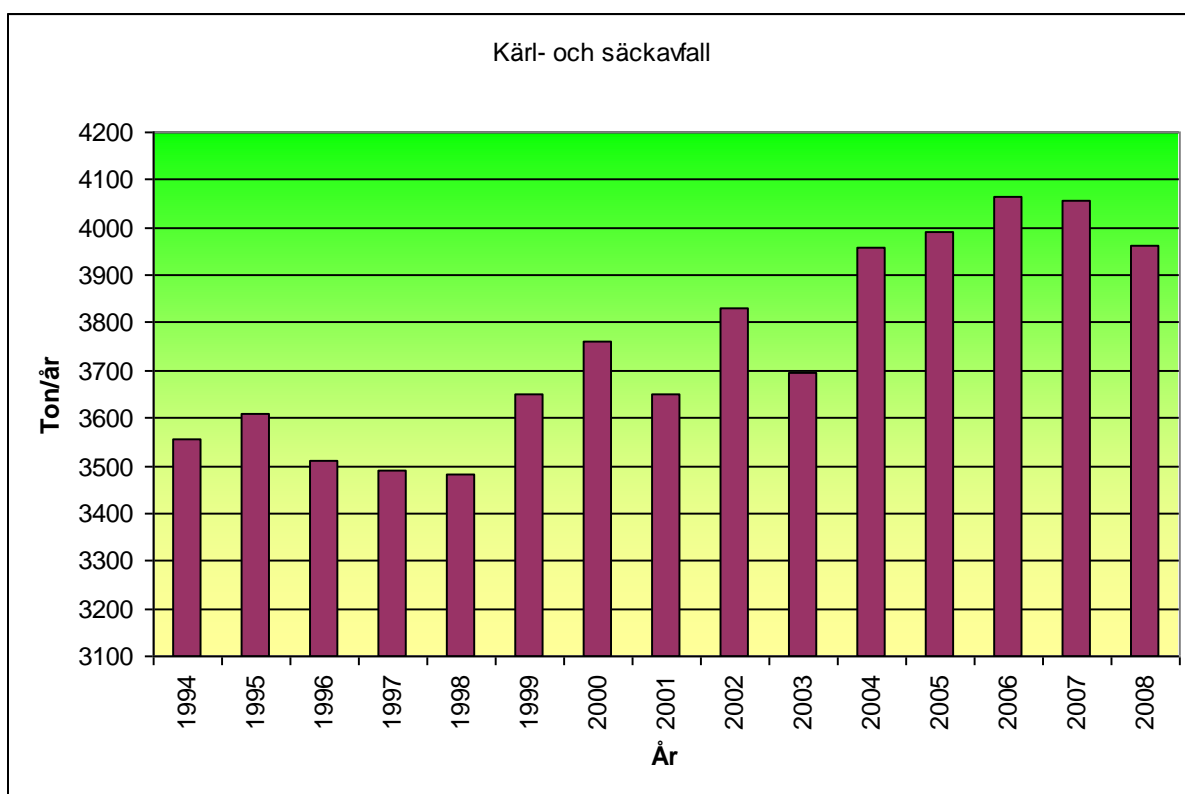

Underjordsbehållare (se figur 3) har på senare år börjat användas för hushållsavfall i flera kommuner eftersom dessa behållare inte kräver lika mycket utrymme, samt att de är estetiskt mer tilltalande än en container eller lösa kärl. Genom att en stor del av avfallet ligger under marknivå, minskar även problemet med lukt och flugor eftersom det är svalare under mark. I Älmhults kommun genomför kommunen försök med insamling med gemensamma underjordsbehållare i kvarteren Paradiset och Maskrosen.

Figur 4 Underjordsbehållare

Avfallshämtning från enfamiljshus sker till största delen i plastkärl. Den vanligaste volymen är 180 liter och kärlen hämtas varannan vecka (26 ggr/år). Under år 2008 samlades 3 962 ton kärl- och säckavfall in i kommunen. Cirka 15 % av hushållen sorterar ut matavfall och lämnar det i separat kärl.

Figur 5 Mängd insamlat kärl- och säckavfall åren 1994 - 2008

2.3.3 Latrin

Mängden latrin uppgick 2008 till cirka 10 ton och i kommunen är det omkring 40 stycken hushåll som har abonnemang för hämtning av latrin. Latrinhämtning sker genom regelbunden hämtning. Latrinen transporteras till avfallsanläggning i Åsby för behandling. Alternativet till hämtning av latrin är kompostering. För kompostering av latrin krävs tillstånd och särskilda behållare för att förhindra läckage ner i marken, kontakta miljökontoret.

2.3.4 Slam

Slam från enskilda avloppsanläggningar hämtas enligt fastställt schema minst en gång per år, eller genom budning vid behov, kontakta tekniska kontorets kundtjänst för närmare information. I kommunen omhändertas slam från cirka 2400 enskilda avloppsanläggningar och slammet transporteras till kommunens reningsverk.

2.3.5 Farligt avfall

I kommunen finns två återvinningscentraler där kommuninvånarna kan lämna sitt farliga avfall. Farligt avfall är sådant som kan tänkas vara skadligt för människor, djur och natur och får aldrig blandas med övrigt avfall. Under år 2008 samlades 128 ton farligt avfall in från hushållen i Älmhults kommun. Hämtning och behandling av hushållens farliga avfall utförs av SAKAB. Företag hänvisas till SAKAB eller annan godkänd mottagare av farligt avfall.

Under 2008 samlades följande mängder farligt avfall in från hushållen:

Avfallstyp	Mängd (ton)
Småkemikalier	0,2
Oljehaltigt avfall från hushåll	5
Impregnerat trä	65
Småbatterier	2
Bilbatterier	12
Asbest	31
Färg o lackavfall	13

2.3.6 Grovavfall

Kommuninvånare kan antingen lämna grovavfall själva på någon av återvinningscentralerna, eller beställa hämtning av grovavfall mot en kostnad. Boende i flerbostadshus ska lämna sitt grovavfall till den plats som fastighetsägaren anvisar. Under år 2008 samlades 357 ton grovavfall in i Älmhult. 187 ton metallsrot på åvc tillkommer.

2.3.7 Småbatterier

Den 1 januari 2009 infördes producentansvar för batterier i Sverige genom förordning 2008:834. det innebär att producenterna är skyldiga att se till att det finns lämpliga insamlingssystem för batterier samt att de borttransporteras till vidare behandling eller återvinning. Kommunen har samtidigt ett ansvar för de batterier som är en del av hushållsavfallet enligt det kommunala renhållningsansvaret till dess att de lämnas till producenternas insamlingssystem. För att underlätta insamlingen gäller detta alla typer av småbatterier (alla slutna batterier samt blybatterier som väger mindre än 3 kg). Innehåller kasserade produkter lösa batterier ska dessa plockas ut. Är batterierna inbyggda i produkten ska dessa behandlas som el-avfall.

I kommunen finns det 16 stycken återvinningsstationer utplacerade, i anslutning till dem finns behållare för insamling av batterier. ”Batteriholkar” finns även utplacerade på försäljningsställen samt företag. Dessutom finns det möjlighet att lämna in småbatterier på återvinningscentralerna (se figur 4). Under år 2008 samlades 2000 kg småbatterier in i Älmhult.

2.3.8 Kompostering

För kompostering av hushållsavfall (matavfall) krävs en speciell kompostbehållare samt att anmälan görs till Miljö- och byggförvaltningen.

För kompostering av trädgårdsavfall krävs inga speciella tillstånd eller behållare under förutsättning att komposteringen kan ske utan risk för människors hälsa och miljö. Torrt trädgårdsavfall som inte utnyttjas för kompostering får eldas på den egna fastigheten om detta inte strider mot lokala hälsoskydds- och brandföreskrifter.

2.3.9 Handlatrinbehållare och papperskorgar

Insamling och transport av avfall i hundlatrinbehållare och papperskorgar sker inom kommunens egen regi.

2.4 Producentansvarsmaterial

Producenterna ansvarar för att bygga upp insamlings- och återvinningssystem. Älmhults kommun har avtal med Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) om städning samt markupplåtelse och inhägnad av återvinningsstationer. I Älmhults kommun finns det 16 återvinningsstationer utplacerade. Vid dessa finns möjlighet att sortera ut tidningar, förpackningar av plast, papper, metall och glas samt småbatterier.

Tabell 4 Återvinningsresultat 2008 (per person)

	Sverige	Älmhult
Glasförpackningar	18,4 kg	16,48 kg
Pappersförpackningar	10,3 kg	15,16 kg
Metallförpackningar	1,97 kg	2,23 kg
Plastförpackningar	2,21 kg	3,95 kg
Tidningar	50,4 kg	40,29 kg

Statistiken i tabell 4 anger snittet för hur mycket genomsnittspersonen sorterar ut av producentansvarsmaterialet och lämnar på återvinningsstationer i Sverige, respektive Älmhult. Uppgifterna bygger på insamlingsresultat i förhållande till invånarantal (15 411 personer den 31 december 2008). Statistiken pekar på att invånarna i Älmhult i genomsnitt är bättre på att återvinna producentansvarsmaterial än Sveriges riksgenomsnitt, med undantag för tidningar och glasförpackningar.

Exaktheten i statistiken påverkas av bland annat följande förhållanden som bör beaktas vid jämförelser och slutsatser om hur mycket hushållen i en kommun sorterar:

- Hushåll kan lämna förpackningar och tidningar i andra kommuner än hemkommunen, främst i samband med inköps- eller arbetsresor eller vid fritidsboende i angränsande kommuner.
- Uppmätta vikter baseras på de rapporter som tömningsentreprenörerna lämnar efter varje tömningsrutt. För att minimera transportinsatsen eller möjliggöra återvinningservice i perifera kommundelar kan en tömningsrutt omfatta flera kommuner. I dessa fall redovisas genomsnittet för berörda kommuner.
- För tidningar samt förpackningar av papper, metall, plast baseras statistiken på insamlingen från hushåll. För glasförpackningar avser statistiken insamling från både hushåll och verksamheter.

Statistiken anges i kilogram per fast boende invånare och år.

2.4.1 El-avfall

El-avfall kan lämnas på återvinningscentralerna. Större produkter kan hämtas vid tomtgränsen mot en avgift. Under år 2008 samlades 240 ton el-avfall in i Älmhult, fördelat enligt följande:

Avfallstyp	Älmhult Mängd (ton)	Älmhult Mängd (kg/inv)	Sverige totalt Mängd (kg/inv)
Diverse elektronik	120	7,8	8,8
Vitvaror	71	4,6	4,1
Kylskåp och frysar	31	2,0	3,1
Raka lysrör	14	0,89	0,20
Lågenergilampor	2	0,15	0,05
Glödlampor	2	0,12	0,05
Totalt	240	15,6	16,3

I Älmhult samlas betydligt mer lysrör in än i Sverige som helhet. Det kan bero på att även företagen lämnar avfall på återvinningscentralerna.

2.4.2 Tidningspapper

Tidningspapper lämnas på någon av kommunens 16 återvinningsstationer och boende i flerbostadshus har även möjlighet att lämna in pappret för återvinning i fastigheternas soprum. Med tidningspapper menas även tidskrifter, kataloger och reklamutskick. Under år 2008 samlades 621 ton tidningspapper in i Älmhult.

2.4.3 Wellpapp- och pappersförpackningar

Wellpapp- och pappersförpackningar lämnas på någon av kommunens 16 återvinningsstationer. Under år 2008 inlämnades 234 ton wellpapp- och pappersförpackningar in i Älmhult.

2.4.4 Batterier (tyngre än 3 kg)

Producentansvar gäller för batterier som väger mer än 3 kg. Uttjänade batterier, bland annat bilbatterier lämnas till inköpsstället eller i undantagsfall till återvinningscentralen. Boende i flerbostadshus kan i vissa fall även ha hushållsnära hämtning i eventuella miljöhus.

2.4.5 Plast-, metall- och glasförpackningar

Plast-, metall-, och glasförpackningar lämnas på någon av kommunens 16 återvinningsstationer. Under år 2008 lämnades 349 ton förpackningar in till kommunens återvinningsstationer.

2.4.6 Däck

Däck lämnas mot avgift vid återvinningscentralerna.

2.4.7 Vitvaror

Kasserade kylskåp och frysar ska förvaras skilda från annat avfall och transporteras bort för slutbehandling genom renhållarens (kommunens) försorg. Kasserade kylskåp och frysar kan lämnas vid återvinningscentralerna eller hämtas vid fastighetens tomtgräns efter beställning hos kommunen utan särskild kostnad. Under år 2008 samlades 621 kylmöbler in i kommunen.

2.4.8 Bilar

Om bilen är körduelig, beskattad och besiktigad, kan den köras till en auktoriserad bildemonterare. Legitimation och bilens registreringsbevis behöver uppvisas och även ett kvitto på att bilen inte har en restskuld. Om det inte är din bil så behövs en fullmakt från ägaren om att den får skrotas. Om bilen inte är körbar bör en bildemonterare kontaktas för bärgning.

Den tidigare bilskrotningsfonden är avskaffad och tömd vilket innebär att ägaren inte längre får en premie för sitt fordon, istället gäller producentansvar och det är gratis att lämna en uttjänt bil till en skrotare som är ansluten till Refero (bilproducenternas mottagningssystem).

För detaljerade beskrivningar av hantering/sortering av olika typer av avfall, se Älmhults kommuns hemsida www.almhult.se, eller kontakta tekniska kontorets kundtjänst, tel: 0476-550 00

3. Nuvarande behandling

I drygt 70 procent av Sveriges kommuner samlas avfallet in som ett blandat brännbart avfall. I 84 procent av kommunerna anlitas entreprenörer för förbränning av hushållsavfallet³.

3.1 Hushållsavfall

Behandling av Älmhults hushållsavfall sker på entreprenad. Hushållsavfallet levereras för närvarande till Ljungsjöverket i Ljungby kommun för behandling (energiutvinning) och används på så vis som bränsle för fjärrvärme.

I vissa delar av Älmhults kommun tillämpas källsortering av hushållsavfallet i organisk respektive brännbar fraktion.

3.1.1 Latrin

Latrin som samlas in transporteras till Äskya för behandling.

3.1.2 Slam

Omhändertaget slam från enskilda avloppsanläggningar behandlas för närvarande i reningsverket i Älmhult.

3.1.3 Farligt avfall

Det insamlade farliga avfallet sorteras ut och transporteras vidare till en godkänd anläggning. Älmhults farliga avfall sorteras, behandlas och destrueras på SAKAB.

Företag har själva en skyldighet att se till att det farliga avfallet tas omhand på ett miljömässigt riktigt sätt.

3.1.4 Grovavfall

Grovavfallet genomgår en långtgående sortering och bildar därefter en brännbar fraktion och en deponirestfraktion. Den brännbara krossas till bränsle och förbränns och restfraktionen deponeras. Målet är att minska de mängder som behöver läggas på deponi.

---

³ Avfall Sverige, Rapport 2007:1

3.1.5 Småbatterier

Alla småbatterier tas om hand av kommunen och lämnas till EL-kretsen som i sin tur lämnar till Renova i Göteborg för sortering

3.1.6 Trädgårdsavfall

Träavfall krossas för närvarande av Stena Recycling och blir sedan bränsle som ger fjärrvärme och elkraft i kraftvärmeverk. Gräs, löv m.m komposteras på tippen.

3.2 Producentansvarsmaterial

Producentansvaret innebär att tillverkaren har ansvar för att produkten samlas in och återvinns när den har förbrukats. Avfall som idag omfattas av producentansvar är förpackningar, tidningar, batterier, bilar, däck och el-avfall. Lagstiftningen om producentansvar innebär även en skyldighet för konsumenterna att källsortera och lämna tillbaka förbrukade varor och förpackningar. Syftet med producentansvaret är att ge producenterna det yttersta ansvaret för omhändertagande av uttjänta produkter för att driva på en miljöanpassad produktutveckling och därigenom öka resurshushållningen och minska miljöbelastningen.

3.2.1 El-avfall

Elektronik tas om hand av producenternas bolag Elkretsen för demontering, återvinning samt destruktion av farliga material och ämnen.

3.2.2 Tidningspapper

Pappersbruk i Hyltebruk, Norrköping eller Hallstavik återvinner tidningar. Pappersmassan löses upp med vatten och trycksvärtan tvättas bort. Massan används sedan till nytt tidningspapper. Andra pappersbruk tillverkar hygienpapper av återvunnet tidningspapper.

3.2.3 Däck

Däck som lämnats till återvinningscentralerna transporteras till Göteborg för återvinning. Gummit används för regummering eller för energiutvinning.

3.2.4 Batterier (tyngre än 3 kg)

Blybatterier skickas till Boliden Bergsöe i Landskrona för att bli nya blybatterier.

3.2.5 Glas-, metall-, pappers- och hårda plastförpackningar

Dessa fraktioner kan bli nya förpackningar. Glas blir också isolering till hus, metall kan bli armeringsjärn och plast blir blomkrukor eller energi ett värmeverk.

3.2.6 Wellpapp

Insamlad wellpapp materialåtervinns till ny wellpapp.

3.2.7 Vitvaror

För vitvaror som spisar, tvättmaskiner samt torktumlare, gäller samma som för elektronik. Kyl och frys mals ned och freon sugts ut. Freonen destrueras och metallen förädlas till råvara.

3.2.8 Bilar

Återvinning av till exempel metaller, glas och gummi i skrotbilar minskar belastningen på miljön. Användningen av naturresurserna minskar liksom utsläppen vid förädlingen och energiåtgången vid nyproduktion. I Sverige återvinns eller återanvänds (sedan 2002) 85 procent av materialet i skrotbilarna.

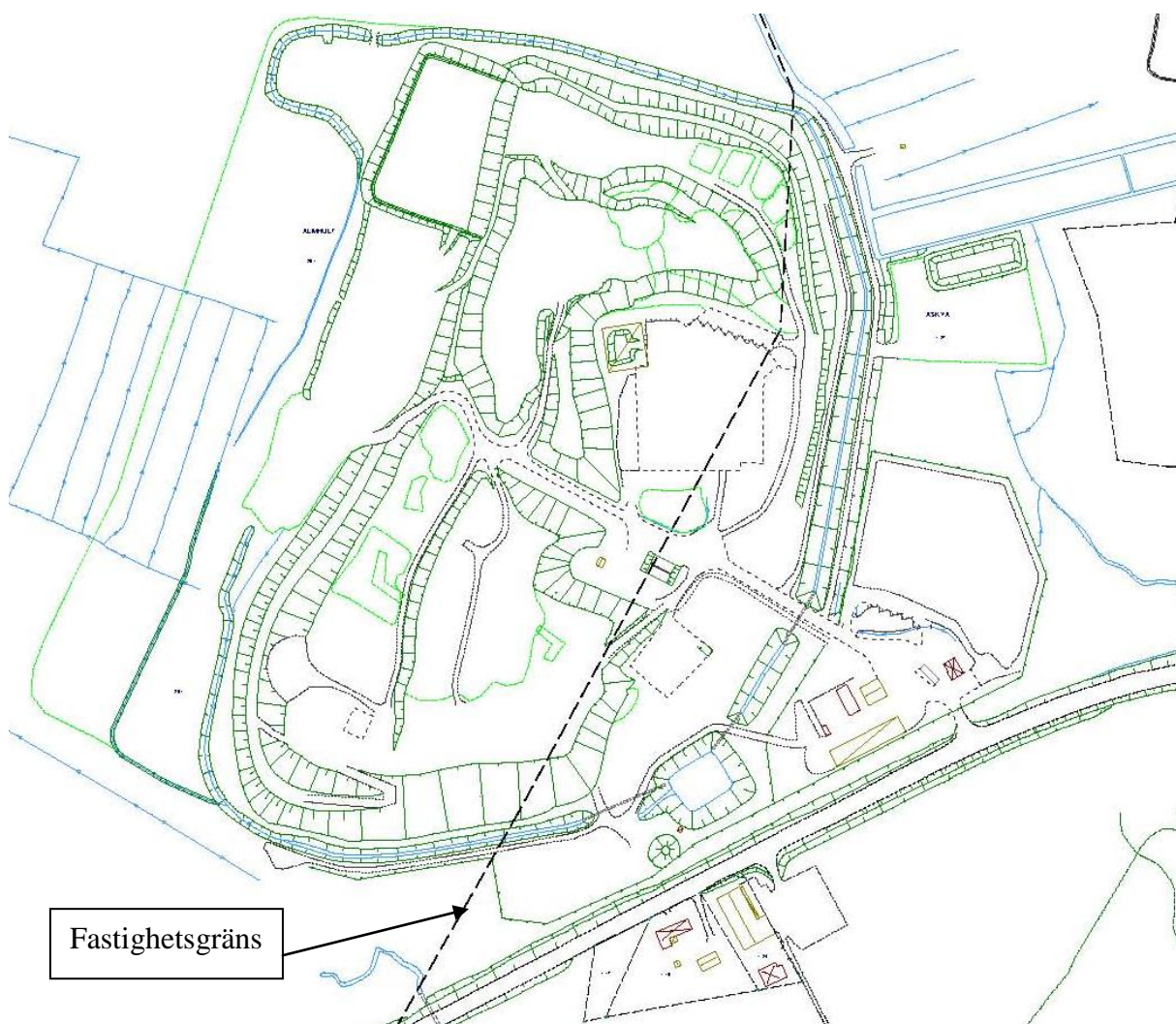
3.2.9 Övrigt avfall från industrier och verksamheter

Denna kategori avfall utgör den största delen av det genererade avfallet i samhället i sin helhet. Eftersom den ligger utanför kommunens ansvarsområde, måste verksamheterna själva se till att det producerade avfallet kan transporteras och behandlas på ett riktigt sätt. Då det gäller farligt avfall, är verksamheterna själva skyldiga att se till att detta avfall transporteras och tas omhand på ett miljömässigt riktigt sätt.

3.3 Anläggningar för hantering av avfall i Älmhults kommun

3.3.1 Äskya avfallsanläggning

Äskya avfallsanläggning har funnits på samma plats sedan 1940-talet. Den moderna deponeringen tillskapades 1976 efter en omfattande lokaliseringsprövning och tillståndsprövning. Anläggningen omfattar både återvinningscentral, omlastningsstation och deponi. Deponin har tagit emot hushålls-, bygg- och industriavfall. Sedan hushållsavfall slutade deponeras är det främst avfall från Stena aluminium som deponeras. Anpassningsplan enligt deponeringsförordningen från den 25 januari 2002 lämnades in till Länsstyrelsen i juni 2002. Ny tillståndsprövning för hela verksamheten påbörjades år 2001. Den nya tillståndsprövningen syftar till att skapa förutsättningar för modern och erforderlig flexibel avfallshantering med sortering, behandling och deponering. Ett nytt tillstånd erhöles 2008-03-27. Cirka 30 000 ton avfall tas årligen emot på avfallsanläggningen, exkluderat täck- och konstruktionsmassor.

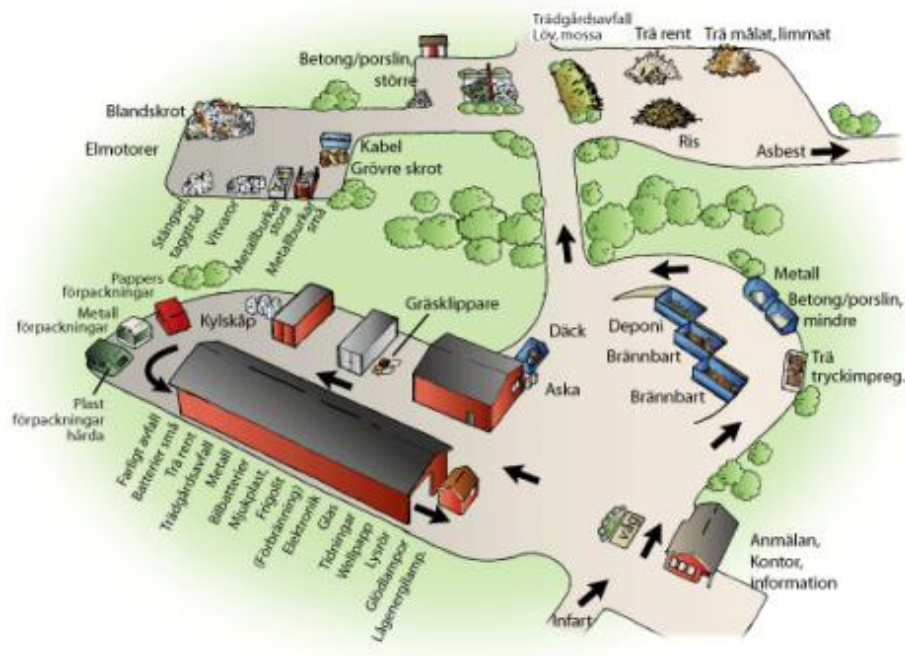

Figur 6 Äskya Avfallsanläggning

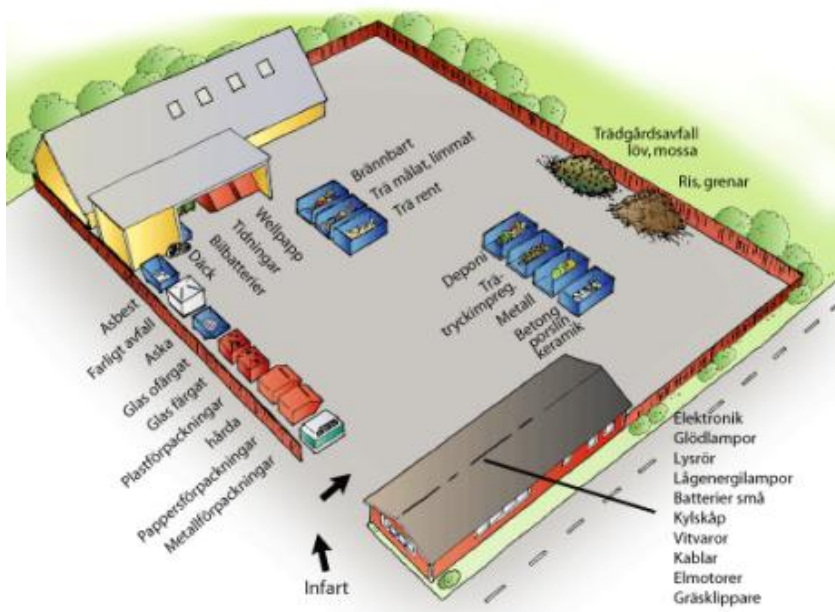

3.3.2 Återvinningscentraler (åvc)

Det finns två återvinningscentraler i kommunen. Förutom avfallsanläggningen Äskya, i utkanten av Älmhult, finns också en återvinningscentral i Liatorp.

Figur 7 Äskya återvinningscentral

Figur 8 Återvinningscentralen i Liatorp

3.3.3 Återvinningsstationer (åvs)

I kommunen finns det 16 återvinningsstationer för förpackningar och tidningar utplacerade. Förpackningar och tidningar kan också lämnas på återvinningscentralerna. I anslutning till återvinningsstationerna finns ofta behållare för batterier.

Kommunen kan påverka placering och skötsel av stationerna, men ansvaret för insamling av förpackningar och tidningar ligger hos materialbolagen.

Tabell 5 Återvinningsstationer i Älmhults kommun

Älmhult:	Delary:	Bankvägen
Elmiers väg	Diö:	Åbogatan
Eriksgratan (söder Linnéskolan)	Eneryd:	Virestadsvägen
Fiskevägen	Göteryd:	Askenäsvägen
Häradsgatan (mittemot försäkringskassan)	Hallaryd:	Snickarevägen
Snapphanvägen (korsningen med Göingegatan)	Häradsbäck:	Knoxhultsvägen
Svanobodavägen	Liatorp:	Växjövägen
Torngatan (mittemot fjärrvärmeverket)	Pjätteryd:	Bredingevägen
	Virestad:	Horshultsvägen

4. Producerade nyttigheter

Kännetecknande för återvinning är att man utnyttjar avfallet på ett sådant sätt så att naturresurser ersätts. I Kretsloppspropositionen, Naturvårdsverkets utredning om ekologiskt hållbar avfallshantering, den nationella avfallsplanen samt Riksdagens fastställda nationella miljömål, lyfts biologisk behandling fram som den från ett brett miljö- och hållbarhetsperspektiv generellt bästa metoden för omhändertagande av matavfall och annat biologiskt avfall.

Metoderna biologisk behandling, förbränning med energiutvinning och miljösäker deponering ses som komplement till varandra och bör enligt EU:s avfallshierarki prioriteras i nämnd ordning. I förslaget till nytt ramdirektiv för avfall inom EU lyfts insamling och biologisk behandling fram genom att hantering av matavfall föreslås ges ett eget kapitel där bland annat alla länder ska uppmanas att samla in matavfall separat. Införande av ett separat så kallade biodirektiv föreslås också utredas.

Nedan presenteras översiktligt vilka olika behandlingsalternativ som finns i nuläget finns tillgängliga för produktion av nyttigheter från avfallet.

4.1 Biogas

Då avfall behandlas genom rötning, utvinns energi i form av biogas (metan och koldioxid) som kan användas för elproduktion, fjärrvärmeproduktion eller som drivmedel. Rötresten som även kallas biogödsel, är ett utmärkt jordförbättringsmedel med ett högt näringsvärde (se 4.2).

4.2 Återvinning av näringsämnen

Avfall som behandlas biologiskt genom antingen rötning eller kompostering genererar en näringsrik rötrest respektive kompost som kan användas som jordförbättringsmedel. Ett motiv för biologisk behandling är att det möjliggör återföring av bland annat kväve, fosfor och humus från bioavfallet. Hur detta görs beror dels på vilken form restprodukten har och dels på användningsområdet. Samhällets mål på lång sikt är att kunna återföra organiska restprodukter – kompost och rötresten till åkermark för att på det sättet nyttiggöra innehållet av näringsämnen och mull, i första hand livsmedelsproduktion.

4.3 Avfall till materialåtervinning

Avfall som utnyttjas genom materialåtervinning är bland annat förpackningar, tidningar, glas, aska och metallskrot. De utsorterade materialen används vanligen inte som råvara lokalt. Den mest betydande materialåtervinningen avser idag metallskrot då materialet kan återanvändas om och om igen. Alla metallförpackningar som samlas in i Sverige idag återvinns. Efter sorteringen skickas metallerna till omsmältning och produktion av nytt stål och aluminium som används bland annat i bil- och byggindustrin.

4.4 Fjärrvärme och el

Energiutvinning ur avfall är vanligt. Enligt EU:s avfallshierarki, ska energiutvinning ses som ett lägre prioriterat alternativ (räknas som bortskaffning) än biologisk behandling av avfall som ses som återvinning av material. Hushållsavfall innehåller till exempel till stor del papper, plast och annat brännbart material. Vid energiutvinning av avfall genom förbränning kan fjärrvärme och el produceras.

5. Övrig naturresurshushållning

För att främja människors hälsa och de ekologiska systemens långsiktiga produktionsförmåga, är det viktigt att hushålla med jordens naturresurser.

5.1 Naturgrusuttag

Naturgrus är en naturresurs som vi bör hushålla med, det finns ett nationellt delmål som berör detta.

Naturgrus är jordarter som sorterats av naturen, i Sverige, främst genom inlandsisens avsmältning efter den senaste istiden. I ett långsiktigt hållbart samhälle ska naturgrusavlagringar finnas kvar som grundvattenmagasin, insatsmaterial i vissa tekniska processer och som en del i natur- och kulturlandskapet. Samtidigt ska restprodukter som kan användas som ballast utnyttjas till detta.

Sverige har historiskt sett haft god tillgång till billigt naturgrus och berg av god kvalitet. Återanvändning av naturgrus eller användning av andra restprodukter har därför inte varit särskilt omfattande. Naturgrus är dock en ändlig resurs som i delar av landet håller på att ta slut. Grus- och sandavlagringar har också en viktig funktion som vattenrenare och vattenmagasin. Naturgrus används främst vid vägbyggen och andra anläggningsarbeten, vid framställning av betong och som fyllnadsmaterial. Naturgrus används också i mindre mängder till filter, lekplatser och stränder.

Dåvarande Kommunförbundet Kronoberg tog år 1995 i samarbete med Länsstyrelsen och berörda kommuner fram en grushushållningsplan för Kronobergs län. Länsstyrelsens styrelse har 1995-06-19 antagit grushushållningsplanen som riktlinjer för den fortsatta hanteringen av täktverksamheter. Planen finns tillgänglig på Länsstyrelsen och kommunens miljö- och byggkontor.